

H. Nielsen: Det Forslag, jeg har tilladt mig at stille, findes blandt de selvstændige Forslag og angaar et Andragende fra Kirkeværgerne for Sunds Kirke i Ringkøbing Amt om et rentefrit Laan af Statskassen paa 16,500 Kr. til Opførelse af en ny Kirke i Stedet for den gamle. Jeg foreslaar, at dette Andragende skal henvises til Kirke- og Undervisningsministeren. Næsten havde jeg ventet, at det var blevet indstillet fra Finansudvalget, men da det ikke er sket, har jeg ikke villet unblade at stille Forslaget op, for dog i alt Fald at faa Lejlighed til at fremstille Sagen saaledes, som den ligger for indtil dette Øjeblik, og derved at give de Oplysninger, som jeg tror betinge, at der her er et Villighedshensyn at tage over for Kirkeejerne i Sunds, der nu ere tvungne til at bygge en ny Kirke, som de næsten kunne sige er en Umulighed for dem at overkomme. De ere i Virkeligheden ude af Stand til at gøre det. Sagens Gang er simpelthen den, at der efter et ministerielt Syn er bleven paabudt Kirkeejerne, som ere Beboere af Sunds Sogn, det vil sige Hartkornsejerne, der, at bygge en ny Kirke. Kirkeejerne androge saa, efter at dette Paabud var kommet til dem i 1892, om at maatte faa Understøttelse af Statskassen i Form af et rentefrit Laan, som skulde afdrages i 50 Aar, men det blev afslaaet. De have sendt et fornyet Andragende ind og faaet et fornyet Afslag. Nu er Stillingen den, som det for Resten vil ses af det Uddrag af Andragendet, som er optrykt i Betænkningen, at det er et meget fattigt Hedesogn, det her drejer sig om. Ja, egentlig kan man jo kun se, at det er et Hedesogn; det har 17,000 Td. Land og omtrent 125 Td. Hartkorn, og af den Jordmasse, som hører til Sognet, laa, indtil for ganske saa Aar tilbage, største Delen hen som uopdyrket Hede og Mose. Forholdene ere i saa Henseende forandrede meget i de senere Aar, navnlig siden de have faaet en Mergelbane der paa Eggen, idet der derigennem er gjort store Fremstrid i Retning af at opdyrke og bebygge disse Egne. Dette vil navnlig fremgaa af Befolkningens Tilvækst i den sidste Tid 3 Aarhundredets Begyndelse havde dette Sogn kun 452 Indbyggere; i 1840 havde det 627, i 1860 824, i 1880 978 og i 1890 1141, altsaa se vi af disse Tal, for særlig at blive ved det sidste Taar, en Tilvæxt af Befolkningen med 17 pCt. Denne Udvikling, der navnlig er fremskaldt ved Mergelbanen, har foraarsaget, at der er kommet ny, selvstændige Smaahjem ude paa disse Hedeegne. Men det er ogsaa noget, som enhver, der kender Forholdene,

ved, at samtidig med, at der er blevet Hjem, som i mange Maader kunne siges at være gode Hjem og Hjem, som det var ønskeligt, at der var mange af; er det paa den anden Side givet, at disse Nybyggere ere meget kapitalfattige. De skulle lægge ny Jord ind hvert Aar, og det fordrer stadig nye Udgifter. Det er ofte unge Folk, Familierne tiltage, og Bønge have de ikke mange af. Det er da nemt at forstaa, at naar der kommer et saadant Paabud som dette, om at bygge en ny Kirke, saa vil det væsentlig komme til at falde paa de meget faatallige gamle Jordbrugere, idet Hartkornet ikke i samme Grad er gaaet over paa de ny, og da Udviklingen af det ny Jordbrug desuden har indført en Del ny Familier, som ikke særlig høre Jordbruget til, men som selvfølgelig benytte Kirken lige saa vel som tidligere Beboere. Det er betegnende, at der i 1855 kun var 99 Kirkeejere, altsaa Hartkornsejere, der havde Tiendepart i Kirken; hvor mange der nu er, ved jeg ikke, men jeg ved, at der er 208 Gaarde og Huse, og af dem er den allerførste Del Lodtagere, nogle saa undtagne. Det passer ogsaa med Foltetallet 1141 i 1890, naar man regner 5 Medlemmer pr. Familie, idet man saa kommer til Antallet 228 Familier. Jeg skal tillige oplyse, hvad der er mig meddelt, at det ved de sidste Aars Ligning, som er lagt i denne Kommune, har vist sig, at der er en tinglæst Pantegæld paa det samlede Hartkorn paa 620,000 Kr., det bliver rundt regnet 5,000 Kr. pr. Td. Hartkorn. Dertil skal jeg føje, at Kommunens Udgifter i de sidste 10 Aar ere stegne til mere end det dobbelte af, hvad de vare tidligere. Den ærede Ordfører studser over det, men det bliver 5,000 Kr. tinglæst Pantegæld pr. Td. Hartkorn i dette Sogn, det er sikkert. Hvis det fastholdes som et Magsprog fra oven, at disse Folk skulle nødes til at bygge en ny Kirke, saa vil det medføre, hvis det foreliggende Andragende om et rentefrit Laan paa 16,500 Kr. ikke bevilges, en aarlig Udgift af i det mindste 800 Kr., idet de 16,500 Kr. med 5 pCt. i Renter og Afdrag ville give en aarlig Udgift af 825 Kr. Og dertil kommer Vedligeholdelsen af Kirken med 175 Kr. Disse Udgifter ville svare til en Udgift af 8 Kr. pr. Td. Hartkorn, som man altsaa yderligere kommer til at bestaae disse fattige Beboere med. Det er saa meget, at det forekommer mig temmelig indlysende, at dette Andragende, der her er kommet frem, er et Andragende, som burde imødekomes, og selv om den Maade, hvorpaa man ønsker og andrager om at faa